

Ecologische quickscan Oude Maas & Geleenbeek

Maasplassen, Stevensweert

EA200023.R01v1.1

12 november 2020

Ecologische quickscan Oude Maas & Geleenbeek

Maasplassen, Stevensweert

EA200023.R01v1.1

12 november 2020

Opdrachtgever

Waterschap Limburg

Limburglaan 25

6229 GA Maastricht

+31 88 130 06 00

info@geonius.nl

Postbus 1097

6160 BB Geleen

Geonius.nl

Functie	Naam	Paraaf
Projectleider ecologie	Rob van Meeteren	
Collegiale toets	Ferdinand Fahner	

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Plangebied	4
2	Toetsingskader	6
2.1	Soortenbescherming	6
2.2	Natura 2000	6
2.3	Natuurnetwerk Nederland	6
2.4	Houtkap	7
3	Werkwijze	8
3.1	Desktop studie	8
3.2	Veldwerk	8
3.3	Opstellen rapportage	8
4	Resultaten	9
4.1	Soortenbescherming	9
4.2	Natura 2000	12
4.3	Natuurnetwerk Nederland	12
4.4	Houtkap	12
5	Toetsing natuurwetgeving	13
5.1	Ingreep	13
5.2	Soortenbescherming	13
5.3	Natura 2000	17
5.4	Natuurnetwerk Nederland	18
5.5	Houtkap	18
6	Conclusie & advies	19
7	Literatuurlijst	22

Bijlagen

Bijlage 1 Wetgeving

Bijlage 2 NDFF-Uitdraai

Bijlage 3 Belangrijke NDFF-waarnemingen

Bijlage 4 Foto's plangebied met kaart

Bijlage 5 Kaart met beschermde soorten/functionies

Bijlage 6 Kaart met invasieve plantensoorten

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Momenteel is de Molenplas en de Biltplas slecht passeerbaar voor meerdere vissoorten. Hierdoor kunnen verscheidene soorten de beekmonding niet bereiken. Om de passeerbaarheid voor vissen te verbeteren in de Geleenbeek evenals de Middelsgraaf is het Waterschap Limburg (hierna: WL) voornemens een omleidingsbeek aan te leggen. Deze beek gaat meanderend lopen door de oeverzone van de Molenplas en de Biltplas, die zijn gelegen in de gemeente Maasgouw ten oosten van de Maas. De beoogde ontwikkelingen resulteren mogelijk in negatieve effecten voor beschermde (aanwezige) natuurwaarden. Vanwege deze reden heeft WL aan Geonius Milieu B.V. de opdracht gegeven te onderzoeken welke beschermde natuurwaarden (mogelijk) in het gebied aanwezig zijn en/of negatieve effecten vanwege het project deze waarden kunnen beïnvloeden. Afhankelijk van de resultaten zal bepaald worden of vervolgonderzoek benodigd is.

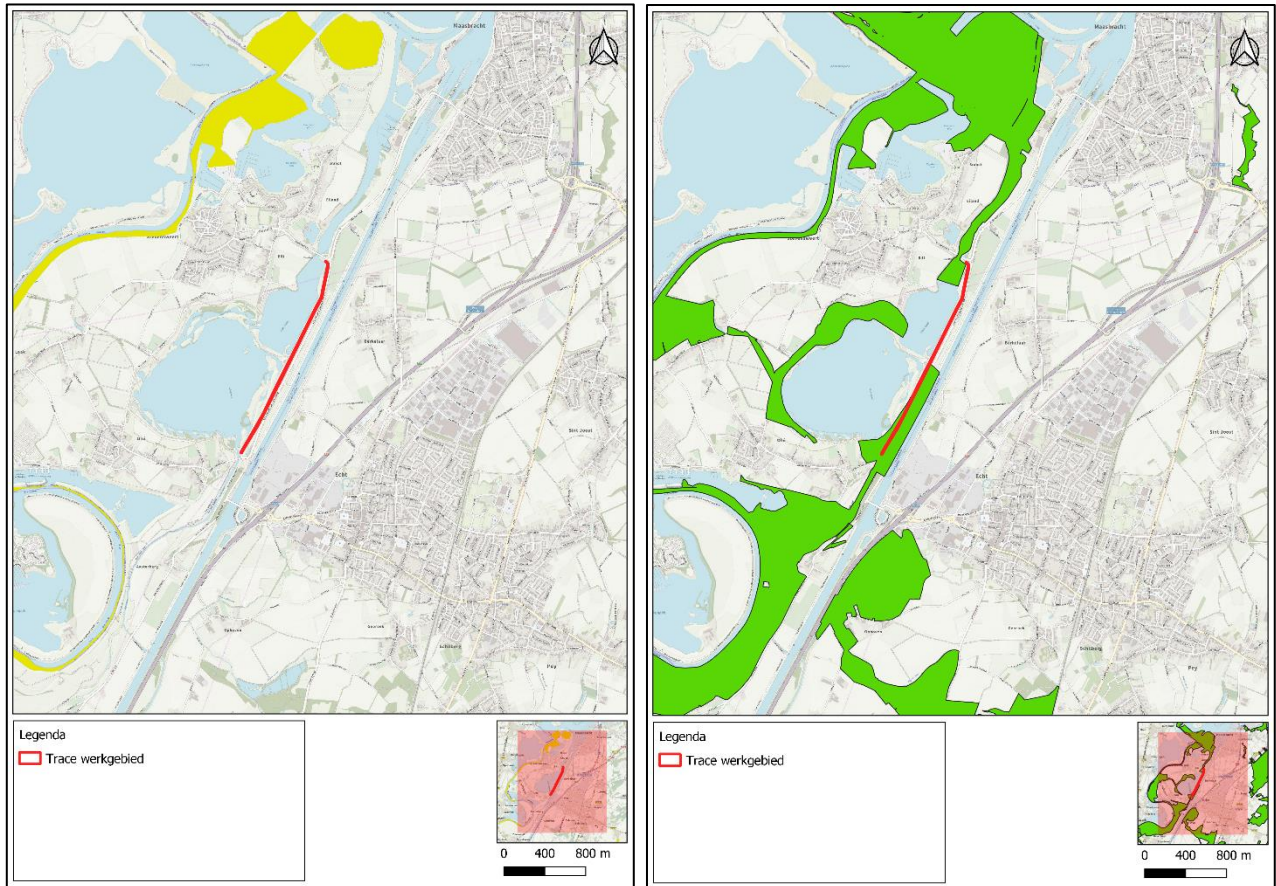
1.2 Plangebied

De nieuwe omleidingsbeek wordt aangelegd ten oosten van de Molenplas en Biltplas. Aan de oostzijde van de beek ligt het Julianakanaal. Aan de noordzijde zal de nieuwe beek uitstromen in de Biltplas en aan de zuidzijde stroomt hij uit op het punt waar de Oude Maas in de Molenplas terechtkomt. Het plangebied is circa 2,1 kilometer lang en bevindt zich volledig in de gemeente Maasgouw. In figuur 1 is de ligging van het nieuwe beek ten opzichte van de omgeving te zien.

Figuur 1: Plangebied (rood) met omgeving

In figuur 2, linker kaart is de ligging van het nieuwe beek te zien ten opzichte van Natura 2000-gebied 'De Grensmaas'. De afstand tussen plangebied en Natura 2000-gebied bedraagt circa 1,6 km. In figuur 2, rechterkaart is te zien dat de nieuwe beek deels zal overlappen met het Natuur Netwerk Nederland in Limburg. Dit NNN-gebied betreft overstromingsgebieden van de Oude Maas.

Figuur 2: V.l.n.r.: plangebied met Natura 2000-gebieden en plangebied met NNN-gebieden in Limburg.

2 Toetsingskader

De Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) is per 1 januari 2017 van kracht. Deze wet regelt de bescherming van soorten, bescherming van Natura 2000-gebieden en de bescherming van houtopstanden. Verder is per provincie het Natuur Netwerk Nederland (NNN) beschermd middels een provinciale verordening. In onderstaande paragrafen wordt het wettelijke kader per thema kort uiteengezet. Een uitgebreide versie van het toetsingskader is in Bijlage 1 te vinden.

2.1 Soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming zijn er voor het thema soortenbescherming drie beschermingscategorieën bepaald. Voor elk van deze categorieën zijn meerdere artikelen in de wet van toepassing. Hierin is zowel de bescherming van flora als van fauna opgenomen. Samengevat betreft het de volgende categorieën:

- Artikelen 3.1 t/m 3.4: Vogelsoorten die zijn beschermd conform de Europese Vogelrichtlijn;
- Artikelen 3.5 t/m 3.9: Flora- en faunasoorten beschermd conform de Europese Habitatrichtlijn, Bijlage I/II uit het Bonn Verdrag en Bijlage 1 uit het Bern Verdrag;
- Artikelen 3.10, 3.11: De nationaal beschermde soorten vermeld in onderdeel A en B van de Wet natuurbescherming.

Verder is naast deze wet per provincie in een verordening vastgelegd hoe met soortenbescherming wordt omgegaan. Belangrijk hierin is dat provincies middels een vrijstelling soorten kunnen uitzonderen van toetsing.

Bij elk nieuw project en/of een bestemmingsplan dient te worden gekeken naar het (negatief) effect van werkzaamheden op (mogelijk) aanwezige soorten. Toetsing van nieuwe projecten en/of bestemmingsplannen dient zowel aan de Wet natuurbescherming alsmede aan de provinciale verordening plaats te vinden.

2.2 Natura 2000

De Europese Commissie heeft middels de Vogel- en Habitatrichtlijn bepaald dat elke lidstaat belangrijke gebieden dient aan te wijzen t.b.v. natuurbescherming. Nederland telt momenteel ruim 160 van deze zogenaamde Natura 2000-gebieden. De concrete bescherming van deze gebieden is in Nederland geregeld via de Wet natuurbescherming. In deze wet is bepaald hoe deze gebieden ontwikkeld, beheerd en beschermd moeten worden.

Voor elk nieuwe project en/of bestemmingsplan dient beoordeeld te worden of vanwege de ingreep negatieve (significante) effecten zijn te verwachten op deze gebieden.

2.3 Natuurnetwerk Nederland

Binnen Nederland is er, behalve de Europese beschermde Natura 2000-gebieden, sinds 1990 een ecologisch netwerk geïntroduceerd; het Natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN). Het beleid en de bescherming van deze gebieden ligt bij de provincies. Hoe provincies hiermee omgaan is vastgelegd in hun verordeningen. In de praktijk dient voor elk project en/of bestemmingsplan in en/of nabij het NNN bepaald te worden wat voor effecten dit kan hebben.

2.4 Houtkap

In hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming is bepaald dat Nederlandse houtopstanden moeten worden beschermd. Hierbij mag niet bosareaal gekapt worden, dat voldoet aan de volgende criteria:

- Boomopstanden van > 10 are;
- Rijbeplanting van > 20 bomen;
- Het bosareaal dient zich te bevinden buiten de bebouwde kom.

In de praktijk betekent dit dat bij het kappen van 'bosareaal' voor projecten een melding bij de provincie gedaan moet worden. Verder geldt een herplantplicht, dat op hetzelfde perceel uitgevoerd moet worden of ergens anders. De concrete uitwerking van deze regels is per provincie anders.

3 Werkwijze

3.1 Desktop studie

Middels literatuuronderzoek is onderzocht welke beschermde natuurwaarden mogelijk in en/of nabij het plangebied aanwezig kunnen zijn. Hierbij is gebruik gemaakt van de gegevens van de Nationale Flora en Fauna Database (hierna: NDFF), lokale verspreidingsatlassen per soortengroep en de Limburgse geodataviewer/natuurbeheerplan.

3.2 Veldwerk

Op woensdag 18 juni 2020 is het plangebied bezocht door de heer R. van Meeteren. Daarbij zijn de in en nabij het plangebied aanwezige bebouwing, bomen en groenstructuren onderzocht. Verder is gelet op de aanwezigheid van (beschermde) flora en faunasoorten, sporen van (beschermde) soorten en mogelijke gebruiksfuncties voor te verwachten soorten. Hierbij is de nadruk gelegd op de te slopen gebouwen, de te kappen bomen en omliggende vegetatie die verwijderd gaat worden.

3.3 Opstellen rapportage

Met de desktop studie en het uitgevoerde veldwerk is een inschatting gemaakt van de (mogelijk) aanwezige beschermde natuurwaarden. Naderhand is ingeschat of de ontwikkeling kan resulteren in negatieve effecten op deze (mogelijk) aanwezige natuurwaarden. Met deze negatieve effecten heeft vervolgens een toetsing aan de vigerende natuurwetgeving plaatsgevonden (*zie hoofdstuk 2 toetsingskader*). Op basis hiervan is vervolgens bepaald of negatieve effecten zijn uit te sluiten of dat eerst nader onderzoek benodigd is.

4 Resultaten

De resultaten van de desktop studie en het veldbezoek zijn opgedeeld in de verschillende thema's soortenbescherming, gebiedsbescherming en houtkap. Er is een inschatting gemaakt van de (mogelijk) aanwezige beschermde natuurwaarden die in en/of in de directe nabijheid van het plangebied zijn te vinden. In bijlage 2 is een NDFF-uitdraai opgenomen van waargenomen soorten. In bijlage 3 is een kaart te vinden met belangrijke NDFF-waarnemingen. Foto's van het veldwerk zijn opgenomen in bijlage 4. In bijlage 5 en 6 zijn belangrijke veldwaarnemingen te vinden van beschermde en invasieve soorten.

4.1 Soortenbescherming

Vaatplanten

NDFF

Er zijn geen beschermde vaatplanten bekend van het plangebied en de directe omgeving. Wel zijn er meerdere soorten van de Rode Lijst in en nabij het plangebied gezien waaronder beemdkroon, rapunzelklokje, gewone en welriekende agrimonie, rode ogentroost, gulden sleutelbloem, viltroos, witte munt en kleine ratelaar. Verder is de invasieve waterteunisbloem op meerdere plekken binnen en direct naast het plangebied aangetroffen.

Veldwerk

Het plangebied bevat een rijke variatie aan biotopen. Er komt oevervegetatie voor met in de boomlaag verscheidene wilgensoorten, beekbegeleitend bos met zwarte els, struweel bestaande uit eenstijlige meidoorn/rozenstruiken en ruigte met kruidenrijk grasland. Er zijn ten tijde van het veldwerk geen beschermde soorten in het gebied aangetroffen. Wel zijn rode lijstsoorten waargenomen zoals gewone agrimonie en rapunzelklokje die verschillende groeiplekken binnen het gebied hebben. Tevens zijn er veel groeiplaatsen met jacobskruidkruid. Verder is de invasieve waterteunisbloem veelvuldig aanwezig langs de oever van de Molenplas en vormt hier dichte matten die de gehele oeverzone in beslag nemen. Tevens zijn in het plangebied de invasieve soorten reuzenberenklauw en japanse duizendknoop op meerdere plekken aangetroffen (zie bijlage 4 en 6).

Vogels

NDFF

Binnen en direct nabij het plangebied zijn soorten gezien, waarvan het nest jaarrond beschermd is. Dit betreffen de soorten: boerenzwaluw, boomvalk, bosuil, grote gele kwikstaart, slechtvalk, steenuil, ransuil, torenvalk en wespandief. De grote gele kwikstaart vanaf 2016 waargenomen in het plangebied, waarbij in 2015 en 2019 jongen zijn waargenomen, wat duidt op nestplaatsen in het plangebied. Verder is de buizerd aanwezig, waarvan het nest in de provincie Limburg enkel jaarrond beschermd is als niet voldoende alternatief leefgebied in de omgeving voor handen is.

Ook zijn behoorlijk veel zeldzame rode lijstsoorten aangetroffen nabij en in het plangebied die geen vaste broedplaats hebben waaronder brilduiker (gevoelig), graspieper (gevoelig), grote mantelmeeuw (gevoelig), kneu (gevoelig), kempaan (ernstig bedreigd), koekoek (kwetsbaar), kramsvogel (gevoelig), nachtegaal (kwetsbaar), oeverloper (paapje (bedreigd), smient (gevoelig), spotvogel (gevoelig), veldleeuwerik (gevoelig), visdief (gevoelig), wintertaling (kwetsbaar), zomertaling (bedreigd). Bijzondere soorten, die zijn aangetroffen direct nabij het plangebied, betreffen de koereiger en de roodborsttapuit (zie bijlage 3).

Verder zijn veel algemene soorten in het verleden binnen en nabij het plangebied aangetroffen waaronder aalscholver, bosrietzanger, braamsluiper, fitis, gele kwikstaart, grasmus, grauwe gans, grote zaagbek, ijsvogel, kleine karekiet, krakeend, putter, spotvogel, tuinfluiter, zwartkop.

Veldwerk

Door de hoge verscheidenheid aan biotopen is het gebied erg rijk aan meerdere vogelsoorten. Tijdens het veldwerk is een groot scala aan vogelsoorten waargenomen. Er zijn ten tijde van het veldwerk geen grote gele kwikstaarten gezien of gehoord. Verder is qua jaarrond beschermde nestsoorten enkel een koppeltje torenvalken gezien buiten het plangebied. Er zijn geen horsten of nesten aangetroffen van vogels met jaarrond beschermde nesten. Op het water van beide plassen zijn de soorten meerkoet, grauwe gans, zwaan, kuifeend, nijlgans, aalscholver en fuut waargenomen. Overvliegend zijn meerdere meeuwensoorten gezien. In het aanwezige riet is de kleine karekiet gehoord. In het oeverbegeleidende wilgenbos zijn onder andere de tuinfluiter, tjiftjaf, fitis en spotvogel gehoord. In de aanwezige houtwallen is de putter gehoord/gezien. In het dichte struweel zijn de grasmus en de kneu gezien/gehoord. In de aanwezige ruigtes is een enkele keer de graspieper gehoord. Bij de beek die ligt op de overgang van de Molenplas naar de Biltplas is een verhoogde oever met holtes, die waarschijnlijk gebruikt worden door ijsvogels.

Vleermuizen

NDFF

Binnen en nabij het plangebied zijn geen NDFF-waarnemingen van vleermuissoorten bekend. Echter is gebleken uit de volledige gebiedsinventarisatie (*Kurstjens G. et al., 2008*) die is uitgevoerd voor het Maasplassengebied (waar het plangebied onder valt) dat soorten als gewone-/ kleine dwergvleermuis, grijze-/ grootoorvleermuis laatvlieger en meervleermuis in de directe omgeving voorkomen.

Veldwerk

Aan de noordzijde van het plangebied bevindt zich een klein gedeelte met moerasbos van schiet-/kraakwilg en zwarte els. In een aantal bomen hier is bij de stambasis inrotting gezien, die bij sommige bomen vrij ver doorloopt in de stam. Dit zijn nauwe holtes van enkele centimeters die toegang verschaffen voor vleermuizen. Tevens is er een kraakwilg aangetroffen met een holte op circa 3 meter die in te toekomst geschikt kan zijn (zie bijlage 4 en 5).

Verder biedt het plangebied, met name het moerasgedeelte, de oeverzones en de huidige beek, goede mogelijkheden als foerageergebied en vliegroute voor verscheidene vleermuissoorten door de aanwezigheid van pioniersbos, struweelvegetatie en kleine en grote waterlichamen.

Grondgebonden zoogdieren

NDFF

In en direct nabij het plangebied zijn de beschermde soorten bever, das en steenmarter gezien. Bever komt zowel voor in de Molen- als de Biltplas. Aan de zuidzijde van het plangebied, waar de Geleenbeek in de Molenplas stroomt zijn verblijfplaatsen gevonden. De das is aan de oostzijde van het Julianakanaal gezien. De beschermde soort steenmarter is op circa 180 meter aan de noordkant van het plangebied waargenomen. Verder is de rode lijstsoort hermelijn (gevoelig) op 60 meter afstand aan de westzijde van het plangebied waargenomen. Andere soorten die zijn aangetroffen betreffen zijn egel, haas, konijn, ree en vos.

Veldwerk

Aan de zuidoostzijde van het plangebied, direct naast de Verlengde Oude Maasweg, zijn een verblijfplaats en sporen aangetroffen van de bever. Hier bevindt zich een waterplas, waar op de westelijke oever een burcht is

gelegen (zie bijlage 4 en 5). Aan de zuidzijde zijn aan meerdere bomen recente knaagsporen en een sleepspoor gevonden, die erop duiden dat bevers hier momenteel actief zijn (zie bijlage 4 en 5).

Amfibieën, Reptielen & Vissen

NDFP

In en nabij het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde amfibieën. Er zijn verder vrijgestelde amfibieën aangetroffen zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, meerkikker en groene kikker (onbepaald) en kleine watersalamander waargenomen.

Er zijn aan de overzijde van het Julianakanaal op circa 700 meter afstand levendbarende hagedissen waargenomen. Verder zijn er aan de overzijde van het Julianakanaal vindplaatsen bekend van muurhagedissen. Deze zijn hier waarschijnlijk uitgezet, aangezien binnen Nederland de enige natuurlijke populatie zich in Maastricht bevindt. Verder zijn de invasieve exoten geelwang- en roodwangschildpad waargenomen in de Molenplas. Qua vissoorten zijn er geen beschermde soorten in of nabij het plangebied gezien. Verder is de invasieve marmergrondel in de Molenplas gezien. Daarnaast zijn algemene soorten als bierpje, brasem, kolblei, karper en tiendoornige stekelbaars aangetroffen.

Veldwerk

Er zijn in de verschillende poelen, beek en langs de oever van de Molenplas veel roepen van bastaardkikker gehoord. Dit duidt erop dat het gebied met de verschillende wateren erg geschikt is als voortplantingslocatie. Verder is het gebied vanwege de afwisseling van bos, naar struweel en ruigte geschikt als overwinteringsplek voor meerdere algemene amfibieënsoorten. De bosschages grenzend aan het plangebied kunnen als overwinteringsplaats fungeren.

In het gebied zijn geen reptielen of sporen van deze dieren aangetroffen. Het gebied biedt wel geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis. Verder zijn geen beschermde vissoorten in of nabij het gebied gezien. De beek en aanwezige wateren zijn met name geschikt voor algemene niet-beschermde vissoorten.

Insecten & Overige soorten

NDFP

Binnen het plangebied is geen beschermde vlindersoort bekend op basis van de NDFP. Wel zijn op een afstand van circa 500 meter aan de noordwestkant van het plangebied waarnemingen gedaan van de teunisbloempijlstraat die zwaar beschermd is (Naast de oude Maas); (zie bijlage 3). Verder zijn binnen het plangebied in het verleden waarnemingen gedaan van rode lijstsoorten van insecten waaronder bruin blauwtje, donkere klokjeszandbij, gele luzernevlinder, kleine parelmoervlinder knautiawespbij en lombardgroefbij. Het bruin blauwtje, de parelmoervlinder en de gele luzernevlinder zijn bekend van plekken nabij het plangebied. De andere 3 soorten zijn aangetroffen aan de oostzijde van het Julianakanaal. Tevens is de erg zeldzame vlindersoort staartblauwtje aangetroffen binnen het plangebied. Kurstjens et al. (2008) hebben tijdens de gebiedsinventarisatie van de Maasplassen ook de bruine winterjuffer, de blauwvleugelsprinkhaan en de greppelsprinkhaan aangetroffen die op de rode lijst staan. In de jaren 90 is zelfs de veldparelmoervlinder aangetroffen in het Maasplassengebied.

Veldwerk

Er zijn geen individuen van beschermde en/of bedreigde soorten aangetroffen. Wel zijn onder andere libellensoorten als grote keizerlibelle en vuurjuffer gezien. Verder zijn meerdere malen icarusblauwtjes gezien.

Door de kruidenrijke vegetaties en struwelen is het plangebied en directe omgeving erg geschikt als leefgebied voor veel insectensoorten.

4.2 Natura 2000

De planlocatie ligt niet in of nabij een Natura 2000-gebied. De afstand tussen het plangebied en Natura 2000-gebied 'De Grensmaas' bedraagt circa 1,6 km.

4.3 Natuurnetwerk Nederland

In Limburg is het NNN opgedeeld in een Goudgroene natuurzone (Rijks NNN) en Bronsgroene landschapszone (Provinciale NNN). Een groot gedeelte van het plangebied overlapt met de Goudgroene natuurzone (Rijks NNN). Dit NNN-gebied betreft overstromingsgebieden van de Oude Maas.

4.4 Houtkap

Er worden meerdere bomen gekapt en vegetatie verwijderd vanwege de ingreep.

5 Toetsing natuurwetgeving

5.1 Ingreep

Momenteel zijn de Molenplas en de Biltplas slecht passeerbaar voor meerdere vissoorten. Hierdoor kunnen verscheidene soorten de beekmonding niet bereiken. Om de passeerbaarheid voor vissen te verbeteren in de Geleenbeek evenals de Middelsgraaf is WL voornemens een omleidingsbeek aan te leggen. Deze beek gaat meanderend lopen door de oeverzone van de Molenplas en de Biltplas, die zijn gelegen in de gemeente Maasgouw ten oosten van de Maas. Voor deze ontwikkeling zal de bestaande beek en een groot gedeelte van het natuurgebied ten oosten van de Biltplas/Molenplas aangepast gaan worden naar de nieuwe meanderende beek. Hierdoor zullen een aantal bestaande biotopen in het gebied waarschijnlijk deels verdwijnen. De hermeandering zorgt er wel voor dat de natuurwaarden in het gebied voor de lange termijn zullen toenemen.

In de volgende paragrafen is de impact op (beschermde) soorten, omliggende natuurgebieden en houtkap in kaart gebracht. Voor soortenbescherming wordt per soortengroep een beoordeling gegeven. Eerst wordt ingegaan op de negatieve effecten die kunnen worden verwacht op beschermde en bedreigde soorten. Vervolgens wordt vrijblijvend advies gegeven welke maatregelen mogelijk zijn om de natuurwaarden na de ingreep te verbeteren. Aan het einde van paragraaf 5.2 is een tabel opgenomen die alle kwetsbare periodes van de relevante soorten vermeld, zodat WL een keuze kan maken gedurende welke periode het beste de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

5.2 Soortenbescherming

Vaatplanten

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen in het gebied. De ontwikkeling zal daarmee niet resulteren in een overtreding van de Wet natuurbescherming verbodsbepalingen. Wel zijn rode lijstsoorten aangetroffen waaronder beemdkrone, rapunzelklokje, gewone en welriekende agrimonie, rode ogentroost, gulden sleutelbloem, viltroos, witte munt en kleine ratelaar (zie hiervoor bijlage 2).

Verder zijn er meerdere invasieve soorten in het plangebied gezien waaronder grote matten van waterteunisbloem, meerdere groeiplaatsen van grote berenklaauw en een groeiplaats van japanse duizendknoop (zie hiervoor bijlage 4 en 6). Aangezien alle drie de soorten invasief zijn, kunnen deze soorten zich door een verkeerde beekinrichting mogelijk ongelimiteerd uitbreiden.

Vrijblijvend advies

Er wordt aangeraden de groeiplaatsen van de bedreigde soorten tijdens de aanlegwerkzaamheden zoveel mogelijk te ontzien, zodat deze soorten ook na de realisatie van de nieuwe beek behouden blijven. Er wordt verder geadviseerd de aanlegwerkzaamheden betreffende de nieuwe beek zorgvuldig uit te voeren, zodat deze soorten niet massaal het gebied gaan overgroeien. Een goede uitvoering van de aanlegwerkzaamheden kan daarom het beste geborgd worden middels een ecologisch werkprotocol en ecologische begeleiding van de werkzaamheden.

Vogels

In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten of sporen aangetroffen (zie bijlage 3). Wel zijn meerdere waarnemingen bekend van grote gele kwikstaart in en direct naast het plangebied. Door de

aanwezigheid van overgroeide vegetatie was het nagenoeg onmogelijk nesten van grote gele kwikstaart te vinden. Desondanks is het plangebied erg geschikt als voortplantingshabitat voor deze soort. De soort broedt en foerageert namelijk aan de oevers van beken en rivieren, die door loofbos worden omzoomd. Dit is het geval binnen het plangebied. Dit wordt bevestigd door meerdere waarnemingen van jongen in het gebied. Hiermee zijn nesten niet uit te sluiten binnen het plangebied. Door de aanleg van de nieuwe beek zal veel struweel, beekbegeleidend bos en grasland moeten wijken, waarmee het verwijderen van vaste nestplaatsen van deze soort niet is uit te sluiten. Door de aanleg van de nieuwe meanderende beek zal echter het functioneel leefgebied en daarmee de broedgelegenheid voor deze soort op lange termijn verbeteren. Verder zal een deel van de habitat van de soort blijven bestaan ondanks de ontwikkeling. De soort ondervindt hiermee door de aanleg hoogstens tijdelijk nadeel van de aanleg door het verdwijnen van nestplaatsen. Om de tijdelijke negatieve effecten weg te nemen dient deze zoveel mogelijk te worden beperkt door voorwaarden in een ecologische werkprotocol op te nemen en de uitvoer ecologisch te laten begeleiden.

Verder is een paartje van torenvalken gezien nabij het plangebied. Van deze soort zijn nesten en/of sporen niet aangetroffen binnen of nabij het plangebied. Verder is het gebied geschikt als foerageergebied voor deze soort, maar dit zal door de ontwikkeling niet verslechteren. Er wordt juist een verbetering verwacht binnen het plangebied, aangezien de natuurwaarden met de nieuwe meanderende beek een boost krijgen. Hiermee wordt voor deze soorten negatieve effecten uitgesloten.

Verder zijn verscheidene zeldzame rode lijst broedvogels gezien in het plangebied, die gebruik maken van de grote verscheidenheid aan biotopen (zie bijlage 3 en 5). Het is te verwachten dat het gebied voor veel van deze soorten als broedplaats en jachtgebied wordt benut. Negatieve effecten tijdens de broedperiode zijn op deze soorten uit te sluiten door de aanlegwerkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te laten vinden die globaal duurt van 15 maart t/m 15 juli. Dit is met name van belang voor zwaar bedreigde soorten als roodborsttapuit en paapje die hun nesten maken op de grond in dichte vegetatie.

Vrijblijvend advies

Aanvullend zou voor de grote gele kwikstaart kunnen worden overwogen tijdelijk nestkasten aan bestaande bomen/kunstwerken op te hangen om het verlies van nestplaatsen te compenseren. Verder zal het zoveel mogelijk behouden van de huidige biotopen (droge struweel, ruigtezomen, kruidengraslanden) een positieve bijdrage leveren aan het voorkomen van negatieve effecten. Als laatste wordt aangeraden een deel van de verhoogde oeverwal van de beek te behouden of opnieuw aan te leggen (overgang van Biltplas naar Molenplas) voor ijsvogels die hier holtes in de oeverwal hebben gemaakt. Bovenstaande aspecten kunnen worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol en ecologisch worden begeleid.

Vleermuizen

Vleermuizen worden verwacht in of nabij het plangebied. Het noordelijk gedeelte van het plangebied bestaat uit een aantal oudere kraak-, schietwilgen en zwarte elzen, waar sprake is van stamscheuren en gaten bij de stamvoet. Bij sommige bomen lopen deze holtes vrij ver door in de stam (zie hiervoor bijlage 4 en 5). Dit zijn nauwe holtes van enkele centimeters die toegang verschaffen voor vleermuizen. Mogelijk dienen deze plekken als zomer- en/of paarverblijfplaats voor minder-kritische soorten als ruige of gewone dwergvleermuis. Verder is een groot gedeelte van het plangebied bijzonder geschikt als foerageergebied en vliegroute voor verscheidene vleermuissoorten. Met name het noordelijk moerasgebied met oudere bomen, de oeverbegeleidende wilgenbossen, beekbegeleidende elsenbossen en struwelen zijn erg geschikt.

Mogelijk zullen een deel van de potentiële verblijfplaatsen door de aanlegwerkzaamheden verdwijnen, zeker doordat gepland is de beek letterlijk door het midden van het moerasgebied te realiseren. Om na te gaan of de aanwezige bomen werkelijk geschikt zijn als verblijfplaats wordt een aanvullend onderzoek uitgevoerd.

Met betrekking tot aanwezige foerageergebieden en vliegroutes wordt verwacht dat de impact van de ingreep beperkt zal zijn. Ten eerste zal het plangebied slechts op een beperkt gedeelte van het natuurgebied en de daar aanwezige biotopen effect hebben. Ten tweede worden door het hermeanderingsproject van de nieuwe beek de aanwezige natuurwaarden verbeterd. Hierdoor zullen aanwezige vleermuizen juist voordeel halen uit de ingreep. Enkel het moerasbos aan de noordzijde van het plangebied is mogelijk essentieel foerageergebied indien actieve vleermuisverblijfplaatsen in de daar aanwezige bomen zijn. Een beoordeling of dit gebied dient als essentieel foerageergebied en of vaste vliegroute wordt gedaan in het nader soortenonderzoek.

Grondgebonden zoogdieren

In en nabij het plangebied is een burcht van bever aangetroffen. Verder zijn er vraatsporen en een wissels gezien direct naast het plangebied (zie hiervoor bijlage 4 en 5). De burcht bevindt zich zoals eerder aangegeven op de westoever van de poel aan de zuidoostzijde van het plangebied. Het plangebied, waar de nieuwe beek wordt gerealiseerd, ligt op circa 5 á 10 meter van de burcht. De verwachting is dat deze burcht actief wordt gebruikt vanwege de recent gemaakt sporen die rond de plas zijn aangetroffen. Verder wordt een groter gebied langs de oever van de Biltplas gebruikt door bevers. Ook hier zijn wissels aangetroffen die recent zijn gebruikt. Door de korte afstand tot het plangebied en het veelvuldig gebruik van het plangebied en directe omgeving door bevers zijn negatieve effecten niet uit te sluiten. Met de huidige bevindingen van de ecologische quickscan is momenteel niet een volledige beoordeling te geven van de impact op de beschermde bever. Er zal een nader soortenonderzoek worden uitgevoerd om de impact op de verblijfplaatsen en het leefgebied van de bever vanwege de ingreep in kaart te brengen.

Verder is de beschermde steenmarter op korte afstand van het plangebied waargenomen en gebruikt mogelijk het plangebied als nest-/rustplaats en jachtgebied. De soort komt in kleinschalig cultuurlandschap voor en heeft zijn verblijfplaatsen in schuren, houtstapels en holen in de grond. Aangezien het plangebied en directe omgeving veel struweel, houtwallen en bosschages bevat is het mogelijk dat deze soort hier een holte als verblijfplaats benut. Tevens is het plausibel dat het gebied als jachtgebied wordt gebruikt. In Limburg is deze soort beschermd gedurende de voortplantingsperiode van februari t/m 15 augustus. Buiten deze periode is deze soort voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van toetsing.

Behalve de steenmarter is ook de rode lijstsoort hermelijn aangetroffen op korte afstand van het plangebied, die in de provincie Limburg niet beschermd is. Dit is een soort waar het slecht mee gaat en waarvan de populatie steeds verder achteruit gaat door de konijnenafname, landbouw-intensivering en de toename van vossen. Er zijn geen holen of sporen van deze soort aangetroffen, maar het gebied leent zich desondanks prima als voortplantings- en jachtgebied vanwege de aanwezigheid van struweel, houtwallen en bosschages.

Vrijblijvend advies

Er wordt aangeraden tijdens de aanlegwerkzaamheden zoveel mogelijk rekening te houden met de steenmarter en hermelijn door struweel, houtwallen en bosschages zoveel mogelijk te ontzien. Verder wordt aangeraden de werkzaamheden buiten de voortplantingsperiode van beide soorten plaats te laten vinden. Door dit goed vast te leggen in het ecologisch werkprotocol en de werkzaamheden ecologisch te laten begeleiden zijn negatieve effecten tot een minimum te beperken.

Amfibieën, reptielen & vissen

De alpenwatersalamander is gezien op >1 km afstand aan de overzijde van de Molenplas in Stevensweert. Er zijn geen sporen van deze soort aangetroffen in het plangebied. Kurstjens et al. (2008) benoemd dat deze soort in 2006 nog in en direct nabij het plangebied is aangetroffen, maar dat deze soort in 2007 alweer afwezig is in het gebied. Kurstjens et al (2008) verwacht dat deze soort hier was uitgezet, aangezien er geen noemenswaardige populaties in de grotere omgeving heeft. De soort heeft voorkeur voor stilstaande wateren, waarbij poelen met kwel en doorstromend water worden vermeden. Deze stilstaande wateren zijn schaars in het plangebied. Vanwege de habitatvoorkeur die nagenoeg afwezig is in het plangebied, de grotere afstand tot het plangebied en de afwezigheid van deze dieren en sporen wordt niet verwacht dat deze soort hier is. Aan de andere kant van het Julianakanaal zijn rugstreeppadden gezien. Het Julianakanaal is echter een natuurlijke barrière voor deze dieren, waardoor het onwaarschijnlijk is dat de rugstreeppad aan de andere kant in het plangebied terecht kan komen.

Het plangebied zelf beschikt over meerdere poelen, de huidige beek en de oevers van beide plassen. Verder is er veel afwisselende vegetatie in de vorm van bossen, struweel, ruigte en kruidenstroken aanwezig. Al deze locaties zijn geschikt als voortplantingsplaats en overwinteringsplaats voor algemene amfibieën zoals bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad. Voor deze soorten geldt de zorgplicht.

Beschermde reptielen zijn niet gezien en worden niet verwacht. De dichtstbijzijnde beschermde soorten zijn levendbarende hagedis en muurhagedis die allebei aan de andere kant van het Julianakanaal zijn aangetroffen. Het Julianakanaal is echter een natuurlijke barrière voor deze dieren, waardoor het onwaarschijnlijk is dat de reptielen aan de andere kant in het plangebied terecht kunnen komen. Hierdoor is het uit te sluiten dat deze dieren aanwezig zijn, waarmee van negatieve effecten geen sprake is. Beschermde vissen zijn uitgesloten binnen het plangebied vanwege het gebrek aan waarnemingen en geschikt habitat.

Wel zijn er invasieve reptielensoorten aangetroffen in de Molenplas: geelwang- en roodwangschildpad. Dit zijn invasieve soorten die een grote impact op het lokale ecosysteem kunnen hebben en zijn daarom ongewenst. Door de ontwikkeling van de nieuwe beek is er een risico dat deze soorten zich makkelijker kunnen verspreiden.

Vrijblijvend advies

Om op grond van de zorgplicht algemene amfibieën tijdens de werkzaamheden zoveel mogelijk te ontzien, wordt aangeraden buiten de voortplantingsperiode te werken nabij oppervlaktewateren en de vegetatie die als landhabitat kan dienen niet te verwijderen tijdens de winterperiode. Verder wordt geadviseerd de verspreiding de invasieve schildpadsoorten zoveel mogelijk te beperken. Met bovenstaande kan rekening worden gehouden door het treffen van maatregelen in het ecologisch werkprotocol en ecologische begeleiding.

Insecten & Overige soorten

Binnen het plangebied is geen beschermde vlindersoort bekend op basis van de NDFF. Wel zijn op een afstand van circa 500 meter aan de noordwestkant van het plangebied waarnemingen gedaan van teunisbloempijlstraat die zwaar beschermd is conform de Habitatrictlijn (zie bijlage 3). Deze soort gebruikt met name de waardplanten (middelste) teunisbloem en soms ook soorten als (harig) wilgenroosje, basterdwederik en grote kattenstaart. Deze soorten zijn met name aan de oostzijde en noordzijde van de Biltplas aangetroffen. Verder zijn er enkele groeiplaatsen aan de zuidzijde van de Molenplas. Deze soorten zijn te vinden op enerzijds zonnige open, droge van onbewerkte plekken (teunisbloem) tot aan natte graslanden (grote kattenstaart). Al deze biotopen komen in het plangebied voor en aangezien de soort op relatief korte afstand is waargenomen is het niet uitgesloten dat hij in het plangebied voorkomt. Negatieve effecten op de teunisbloempijlstraat en zijn leefgebied dienen te worden gecompenseerd door een deel van het gebied in te

zaaien met (middelste) teunisbloem. De specifieke voorwaarden hiervoor dienen te worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol en ecologisch te worden begeleid.

Verder zijn er meerdere rode lijstsoorten aangetroffen in het gebied, die met name zijn verbonden aan de kruidenrijke graslanden.

Vrijblijvend advies

Voor bedreigde ongewervelden wordt aangeraden de graslanden zoveel mogelijk intact te laten. Door bovenstaande voorwaarden in het ecologisch werkprotocol op te nemen en ecologisch te begeleiden, wordt gegarandeerd dat na de beekaanleg teunisbloempijlstaart en rode lijstsoorten het gebied nog steeds kunnen gebruiken.

Overzichtstabel kwetsbare periodes (beschermde) soorten

Vanwege het groot aantal aanwezige beschermde en bedreigde soorten die elk hun eigen kwetsbare periodes hebben, is in deze paragraaf een overzicht gemaakt van de kwetsbare en niet-kwetsbare periodes. Behalve de beschermde en bedreigde soorten zijn eveneens algemeen voorkomende amfibieënsoorten meegenomen, omdat het plangebied bijzonder geschikt is voor deze soorten. Vanuit de zorgplicht is een initiatiefnemer verplicht deze dieren zoveel mogelijk te ontzien tijdens werkzaamheden, zodat deze niet gedood of verwond worden.

Tabel 3.1: Tabel met (beschermde) soorten: rood=kwetsbare periode, geel=deels kwetsbare periode, groen=niet-kwetsbare periode

Beschermde soort	Jan	Feb	Mar	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Algemene amfibieën - voortplantingswater	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green
Algemene amfibieën - Landhabitat	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Red
Broedvogels	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green
Bever - voortplantingsperiode	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green
Bever - winterrust bij ijslaag op oppervlaktewater	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Red
Grote gele kwikstaart	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green
Hermelijn	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green
Ilsvogel	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Green	Green
Rode lijst vaatplanten	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Green	Green
Teunisbloem pijlstaart voortplanting-in vegetatie	Green	Green	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green
Teunisbloem pijlstaart winterrust-in strooisellaag	Red	Red	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Green	Red
Steenmarter	Green	Green	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Green	Green	Green	Green
Roofvogels	Green	Yellow	Red	Red	Red	Red	Red	Red	Yellow	Green	Green	Green
Vleermuizen	Green	Green	Yellow	Yellow	Red	Red	Red	Red	Yellow	Yellow	Green	Green

5.3 Natura 2000

Vanwege de afstand van het plangebied ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'De Grensmaas' en de aard van de ingrepen kunnen negatieve effecten worden uitgesloten, behalve de invloed van stikstofdepositie. De aanlegwerkzaamheden zullen eenmalig gedurende een aantal weken plaatsvinden en

resulteren hierdoor in een tijdelijke verstoring naar de omgeving door externe effecten als machinelawaai en/of verlichting.

Voor stikstof is de afstand tot het nabijgelegen Natura 2000-gebied (ca. 1,6 km) en de grootte van het project, waarschijnlijk wel van invloed door de stikstofuitstoot van bouwverkeer en mobiele werktuigen. De invloed van stikstof vanwege het project zal apart worden onderzocht.

5.4 Natuurnetwerk Nederland

Zoals reeds eerder aangegeven overlapt het plangebied voor een groot gedeelte met de goudgroene natuurzone (Rijks NNN), die ter plaatse van het plangebied bestaat uit 3 beheertypen. De Molenplas, de oostoever van deze plas en het noordelijk gedeelte van de Biltplas bestaat uit het beheertype N01.03; Rivier- en moeraslandschap. Verder bestaat de oostzijde uit het beheertype N12.02; Kruiden- en faunarijk grasland. Daar waar de Biltplas overgaat in de Oude Maas is sprake van het beheertype N03.01; Beek en Bron. Het plangebied heeft met name overlap met het beheertype N01.03 en voor een klein deel met de andere 2 beheertypen.

De ontwikkeling van de nieuwe meanderende beek zal niet leiden tot ontsnippering of oppervlakteverlies van het NNN. Door de hermeandering van de nieuwe beek zal er juist natuur bijkomen in het gebied tussen de Molenplas/Biltplas en de Verlengde Oude Maasweg. Door het laten hermeanderen van de huidige beek zal deze stroom weer een natuurlijk karakter krijgen, waar tal van bedreigde flora en faunasoorten op de lange termijn baat bij hebben. Er zal wel vegetatie verwijderd worden en bomen moeten worden gerooid. Dit verlies aan vegetatie zal echter worden gecompenseerd door vegetatie aan te brengen op de oevers van de nieuwe beek.

Er zal vanwege de graafwerkzaamheden sprake zijn van een tijdelijke verstoring, veroorzaakt door de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om de beek met begeleidende vegetatie aan te leggen. Indien tijdens het broedseizoen en voortplantingsseizoen gewerkt zal worden, is verstoring op broedvogels, zoogdieren, amfibieën en andere soorten niet uit te sluiten, waardoor de effecten vanwege de ingreep voor deze zone op de wezenlijke kenmerken en waarden niet direct zijn uit te sluiten. Per natuurbeheertype zijn namelijk kwalificerende (vogel)soorten aangewezen, waarvan de kwaliteit hoger is naarmate er meer van deze soorten aanwezig zijn. Er wordt daarom aangeraden het project buiten het broedseizoen en voortplantingsseizoen te laten plaatsvinden om de aantasting van de goudgroene natuurzone te voorkomen.

5.5 Houtkap

Er worden meerdere bomen verwijderd vanwege dit project. Afhankelijk van het te rooien totaaloppervlak valt de kap onder de wettelijke bepalingen voor houtkap van de Wet natuurbescherming. Indien dit zo is, dient een kapmelding bij de provincie Limburg te worden ingediend en zal een bomeninventarisatie moeten worden uitgevoerd van de te rooien bomen. Als er qua compensatie heraanplant plaatsvindt op hetzelfde terrein hoeft geen ontheffing bij de provincie te worden aangevraagd.

6 Conclusie & advies

Aanleiding quickscan

Momenteel is de Molenplas en de Biltplas slecht passeerbaar voor meerdere vissoorten. Hierdoor kunnen verscheidene soorten de beekmonding niet bereiken. Om de passeerbaarheid voor vissen te verbeteren in de Geleenbeek evenals de Middelsgraaf is het Waterschap Limburg (hierna: WL) voornemens een omleidingsbeek aan te leggen. Deze beek gaat meanderend lopen door de oeverzone van de Molenplas en de Biltplas, die zijn gelegen in de gemeente Maasgouw ten oosten van de Maas. De beoogde ontwikkelingen resulteren mogelijk in negatieve effecten voor beschermde (aanwezige) natuurwaarden. Vanwege deze reden is door Geonius een ecologische quickscan uitgevoerd. In de onderstaande tekst zijn de belangrijkste bevindingen voor (beschermde) soorten, omliggende natuurgebieden en houtkap in kaart gebracht. Afhankelijk van de resultaten is bepaald of vervolgonderzoek benodigd is.

Soortenbescherming

Voor soortenbescherming zijn hieronder per soortengroep de belangrijkste bevindingen gegeven. Er wordt ingegaan op de negatieve effecten die kunnen worden verwacht op beschermde en bedreigde soorten. In paragraaf 5.2 is aanvullend per soortengroep vrijblijvend advies gegeven over welke maatregelen mogelijk zijn om de natuurwaarden na de ingreep te verbeteren. Aan het einde van paragraaf 5.2 is verder een tabel opgenomen die alle kwetsbare periodes van de relevante soorten vermeld, zodat WL een keuze kan maken gedurende welke periode het beste de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

Vaatplanten

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen in het gebied. De ontwikkeling zal daarmee niet resulteren in een overtreding van de Wet natuurbescherming verbodsbepalingen. Wel zijn meerdere vaatplanten aangetroffen in het gebied, die zijn opgenomen op de Rode Lijst. Voor deze soorten geldt de zorgplicht, waarbij tijdens werkzaamheden rekening met deze dieren moet worden gehouden.

Verder zijn er meerdere invasieve soorten in het plangebied gezien waaronder grote matten van waterteunisbloem, meerdere groeiplaatsen van grote berenklaauw en een groeiplaats van Japans knooppkruid.

Vogels

Grote gele kwikstaart is binnen het plangebied aangetroffen en gebruikt het gebied mogelijk voor de voortplanting. Nest- en rustplaatsen van deze soort zijn niet uit te sluiten in het plangebied, ondanks het niet aantreffen van nesten. Door de ontwikkeling verdwijnen mogelijk (tijdelijk) nesten van deze soort. Door de ontwikkeling wordt de leefomgeving voor deze soort echter verbeterd. Bovendien zal niet alle habitat verdwijnen tijdens de aanleg. De soort ondervindt door de aanleg hoogstens tijdelijk nadeel van de aanleg door het verdwijnen van nestplaatsen. Om de tijdelijke negatieve effecten weg te nemen dient deze zoveel mogelijk te worden beperkt door voorwaarden in een ecologische werkprotocol op te nemen en de uitvoer ecologisch te laten begeleiden.

Verder zijn verscheidene zeldzame Rode Lijst broedvogels en een groot aantal algemene broedvogels gezien in het plangebied. Het is te verwachten dat het gebied voor veel van deze soorten als broedplaats en jachtgebied wordt benut. Negatieve effecten tijdens de broedperiode zijn op deze soorten uit te sluiten door de aanlegwerkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te laten vinden die globaal duurt van 15 maart t/m 15 juli.

Vleermuizen

Het noordelijk gedeelte van het plangebied bestaat uit een aantal oudere bomen, die mogelijk dienen als zomer- en/of paarverblijfplaats voor soorten als ruige of gewone dwergvleermuis. Mogelijk zullen de potentiële verblijfplaatsen door de aanlegwerkzaamheden verdwijnen, zeker doordat gepland is de beek letterlijk door het midden van het moerasgebied te realiseren. Mogelijk dient het moerasbos als essentieel foerageergebied, indien de daar aanwezige bomen worden gebruikt als verblijfplaats.

Om na te gaan of de aanwezige bomen werkelijk geschikt zijn als verblijfplaats en het moerasbos aan de noordzijde dient als essentieel foerageergebied of vaste vliegroute wordt een aanvullend onderzoek uitgevoerd.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied, waar de nieuwe beek wordt gerealiseerd, ligt op maximaal 10 meter van een beverburcht. De verwachting is dat deze burcht actief wordt gebruikt vanwege de recent gemaakt sporen die rond de plas zijn aangetroffen. Door de korte afstand tot het plangebied en het veelvuldig gebruik van het plangebied en directe omgeving door bevers zijn negatieve effecten niet uit te sluiten. De werkelijke impact van de ingreep op de aanwezige bever is echter momenteel lastig in te schatten, aangezien de bevindingen omtrent het leefgebied beperkt zijn. Er zal aanvullend onderzoek worden uitgevoerd om duidelijk te krijgen hoeveel verblijfplaatsen binnen het plangebied en in de omgeving aanwezig zijn.

Verder is de beschermde steenmarter op korte afstand van het plangebied waargenomen en gebruikt mogelijk het plangebied als nest-/rustplaats en jachtgebied. In Limburg is deze soort beschermd gedurende de voortplantingsperiode van februari t/m 15 augustus. Buiten deze periode is deze soort voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van toetsing. Behalve de steenmarter is ook de rode lijstsoort hermelijn aangetroffen op korte afstand van het plangebied, die in de provincie Limburg niet beschermd is. Dit is een soort waar het landelijk slecht mee gaat. Er zijn geen holen of sporen van deze soort aangetroffen, maar het gebied leent zich desondanks prima als voortplantings- en jachtgebied.

Amfibieën

In of in de directe omgeving van het plangebied zijn geen beschermde amfibieën aangetroffen. Deze zijn wel op >1 km afstand gezien, maar worden vanwege het gebrek aan geschikt habitat, de afstand tot het plangebied en de barrièrewerking (Julianakanaal, doorgaande wegen) niet verwacht in of nabij het plangebied. Wel zijn meerdere algemene amfibieën aangetroffen die zijn vrijgesteld van toetsing binnen de provincie Limburg voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het plangebied is voor deze soorten bijzonder geschikt als voortplantings- en overwinteringshabitat. Voor deze soorten geldt de zorgplicht, waarbij tijdens werkzaamheden rekening met deze dieren moet worden gehouden.

Qua reptielen en vissen zijn geen beschermde soorten waargenomen. Deze worden verder ook niet verwacht in het plangebied, aangezien beschermde soorten op grotere afstand van het plangebied zijn waargenomen en bovendien moeilijk kunnen migreren, door de aanwezige barrières als het Julianakanaal. Verder zijn de invasieve exoten geelwang- en roodwangschildpad waargenomen in de Molenplas.

Insecten & andere ongewervelden

Binnen het plangebied is geen beschermde vlindersoort bekend op basis van de NDFF. Wel zijn op korte afstand waarnemingen bekend van de habitatrichtlijnsoort teunisbloempijlstaart. Deze soort gebruikt met

name de (middelste) teunisbloem als waardplant en eventueel andere soorten als harig wilgenroosje. Deze soorten hebben groeiplaatsen in het noorden van het plangebied naast de Biltplas. Het verlies aan groeiplaatsen van de (middelste) teunisbloem dient te worden gecompenseerd door een deel van het gebied in te zaaien met (middelste) teunisbloem. Verder zijn er meerdere rode lijstsoorten aangetroffen in het gebied, die met name zijn verbonden aan de kruidenrijke graslanden. Voor deze soorten geldt de zorgplicht, waarbij tijdens werkzaamheden rekening met deze dieren moet worden gehouden.

Gebiedsbescherming

Voor gebiedsbescherming zijn op de omliggende Natura 2000-gebieden geen negatieve effecten te verwachten, vanwege de afstand van 1,6 km tot het dichtstbijzijnde gebied 'De Grensmaas', behalve voor stikstofdepositie. De invloed van stikstof vanwege het project zal apart worden onderzocht.

Op de Goudgroene natuurzone van de Maasplassen, is mogelijk sprake van een aantasting op de wezenlijke kenmerken en waarden. Er is geen sprake van ontsnippering of oppervlakteverlies, aangezien de ontwikkeling ter verbetering is van de aanwezige natuurfunctie. Wel is er mogelijk sprake van tijdelijke verstoring als tijdens het broedseizoen en de voortplantingsperiode van o.a. zoogdieren en amfibieën wordt gewerkt. Voor de goudgroene natuurzone waarmee het plangebied overlapt zijn namelijk kwalificerende (vogel)soorten aangewezen, waarvan de kwaliteit hoger is naarmate er meer van deze soorten aanwezig zijn. Er wordt daarom aangeraden het project buiten het broedseizoen en voortplantingsperiode van zoogdieren, amfibieën te laten plaatsvinden om aantasting van het NNN te voorkomen.

Houtkap

Er worden meerdere bomen verwijderd vanwege dit project. Afhankelijk van het te rooien totaaloppervlak valt de kap onder de wettelijke bepalingen voor houtkap van de Wet natuurbescherming. Indien dit zo is, dient een kapmelding bij de provincie Limburg te worden ingediend en zal een bomeninventarisatie moeten worden uitgevoerd van de te rooien bomen. Als er qua compensatie heraanplant plaatsvindt op hetzelfde terrein hoeft geen ontheffing bij de provincie te worden aangevraagd.

7 Literatuurlijst

BIJ12 (2017), *Kennisdocument Bever*, Versie 1.0, juli 2017.

Flora van Nederland (2020). Geraadpleegd op 22-06-2020. <http://floravannederland.nl>

Kurstjens G., Peters B. & Calle P. (2008), *Maas in Beeld, Resultaten van 15 jaar ecologisch herstel, Gebiedsrapport 2: Maasplassengebied*. Jurstjens Ecologisch adviesbureau, Beek-Ubbergen/Bureau Drift, Berg en Dal.

NDFD (2020). NDFD Verspreidingsatlas. Geraadpleegd op 24-06-2020. <http://verspreidingsatlas.nl>.

Provincie Limburg (2017), *Geconsolideerde versie Omgevingsverordening Limburg 2014*, Gedeputeerde Staten van Limburg.

Provincie Limburg (2017), *Beleidsregels ten behoeven van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg*, Gedeputeerde Staten van Limburg.

Ravon (2019). Geraadpleegd op 23-06-2020. <http://ravon.nl>.

Sovon (2019). Geraadpleegd op 23-06-2020. <http://sovon.nl>.

SynbiosysAlterra (2020). Maatregelenindicator soorten van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Geraadpleegd op 24-06-2020.

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatormaatregelen.aspx?subj=soorten>

SynbiosysAlterra (2020). Effectenindicator Natura 2000-gebieden van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Geraadpleegd op 23-06-2020.

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator.aspx?subj=effectenmatrix>

Vlinderstichting (2020), Geraadpleegd op 24-06-2020. <http://vlinderstichting.nl>

Waarneming (2020). Geraadpleegd op 23-06-2020. <http://telmee.nl>.

Zoogdiervereniging (2020). Geraadpleegd op 23-06-2020. <http://zoogdiervereniging>.

Bijlagen

Bijlage 1 Wetgeving

Soortenbescherming:

De Wet natuurbescherming is sinds 1 januari 2017 van kracht en dient als de vervanger van de vroegere Flora en Faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet. De zorgplicht en Hoofdstuk 3 van deze wet behandelen de soortenbescherming binnen Nederland waaronder zowel planten- als diersoorten vallen. Voorheen was de rijksoverheid bevoegd gezag hiervoor, maar dit is sinds de invoering van deze wet overgegaan naar de provincies.

De zorgplicht is vermeld onder artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. In de zorgplicht wordt de intrinsieke waarde van alle in het wild levende planten- en diersoorten genoemd. Dit is onafhankelijk van de beschermde status van dit dier en geeft een basisbescherming voor soorten. In de praktijk betekent de zorgplicht dat een ieder voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, plus hun directe leefomgeving wanneer ruimtelijke ontwikkelingen in het landschap plaatsvinden.

Hoofdstuk 3 van de wet gaat specifiek in op de beschermde soorten. In dit hoofdstuk bestaan er drie verschillende beschermingsregimes:

- Artikelen 3.1 t/m 3.4: Vogelsoorten die zijn beschermd conform de Europese Vogelrichtlijn;
- Artikelen 3.5 t/m 3.9: Flora- en faunasoorten beschermd conform de Europese Habitatrichtlijn, Bijlage I/II uit het Bonn Verdrag en Bijlage 1 uit het Bern Verdrag;
- Artikelen 3.10, 3.11: De nationaal beschermde soorten vermeld in onderdeel A en B van de Wet natuurbescherming.

Elk van deze regimes heeft zijn eigen unieke verbodsbepalingen en eisen om vrijstelling en/of ontheffing te verlenen. De verbodsbepalingen zijn te vinden in onderstaand overzicht:

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Figuur 1: Overzicht verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Normaliter kan een project en/of bestemmingsplan geen doorgang vinden indien deze verbodsbepalingen worden overtreden. Echter er bestaan een aantal uitzonderingen, waardoor de verbodsbepalingen niet van toepassing zijn:

- Een vrijstelling geldt op basis van een provinciale verordening;
- Er gewerkt worden met een goedgekeurde RVO gedragscode;
- Er een ontheffing kan worden verleend.

Vrijstelling

Elke provincie is bevoegd af te wijken van de vermelde beschermde soorten uit de Wet Natuurbescherming. De provincie zal dan vrijstelling verlenen door deze soorten te vermelden in hun provinciale verordening. Bij vrijstelling dient dan gekeken te worden of de 'Staat van Instandhouding' van deze soorten niet in gevaar komt. Vrijstelling geldt met name voor een aantal algemeen voorkomende soorten en beschermde diersoorten waaronder verscheidene knaagdieren, egels, vossen en konijnen. Indien een soort op deze vrijstellingslijst komt te staan hoeft bij een nieuwe project en/of bestemmingsplan niet getoetst te worden aan de verbodsbepalingen.

RVO Gedragscode

Voor veel voorkomende (regelmatige) activiteiten en ruimtelijke ontwikkelingen kan vrijstelling van toetsing aan de verbodsbepalingen worden verleend aan een initiatiefnemer. Hiervoor dient een initiatiefnemer te handelen conform een gedragscode die is goedgekeurd door de RVO. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om handelingen in het kader van 'bestendig beheer en onderhoud', 'bestendig gebruik' en/of ruimtelijke ontwikkelingen. In een dergelijk document wordt beschreven dat zorgvuldig gewerkt moet worden, zodat geen schade aan beschermde planten en diersoorten kan optreden.

Ontheffing Wet natuurbescherming

Als laatste optie om af te wijken van de verbodsbepalingen kan een initiatiefnemer bij de provincie een ontheffing voor soortenbescherming aanvragen. Om een ontheffing te kunnen krijgen dient aan de volgende criteria te worden voldaan:

- Er is geen andere bevredigende oplossing mogelijk voor de handeling;
- Het project/plan voldoet aan één van in de wet genoemde belangen;
- De ingreep/handeling resulteert niet in een verslechtering van de Staat van Instandhouding van de relevante soort.

Bescherming Natura 2000:

Om natuurgebieden op Europese schaal te beschermen zijn door de Europese Commissie op 1979 de Vogelrichtlijn en in 1992 de Habitatrichtlijn ingevoerd. Vanuit beide richtlijnen is gebiedsbescherming een belangrijke component. Vanuit de Vogelrichtlijn dien(d)en door de lidstaten beschermde leefgebieden voor vogelsoorten aangewezen te worden. Voor de Habitatrichtlijn gold dit voor alle andere (bedreigde) planten- en diersoorten.

Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming behandelt de bescherming binnen Nederland voor de circa 160 Natura 2000-gebieden. Voorheen was de rijksoverheid bevoegd gezag hiervoor, maar dit is sinds de invoering van deze wet overgegaan naar de provincies. (Ruimtelijke) ontwikkelingen en nieuwe bestemmingsplannen hebben mogelijk een negatief (significant) effect op de instandhoudingsdoelstellingen van aanwezige/omliggende Natura 2000-gebieden.

Indien dit de verwachting is dient een zogenoemde natuurtoets te worden uitgevoerd om de effecten van de geplande ontwikkelingen in kaart te brengen. Wanneer uit een dergelijke voortoets volgt dat negatieve (significante) effecten niet zijn uit te sluiten dient aanvullend een verslechteringstoets en/of een passende beoordeling te worden gedaan.

Verslechteringstoets

Een verslechteringstoets wordt uitgevoerd wanneer negatieve effecten vanwege de ingreep zijn te verwachten, die niet significant zijn. In dit onderzoek wordt bekeken welke negatieve effecten precies kunnen optreden en wat voor impact deze zullen hebben op de kwaliteit van een Natura 2000-gebied. Verder zal aangetoond moeten worden met welke mitigerende maatregelen de negatieve effecten worden weggenomen en/of verminderd. Tevens zal worden beoordeeld of alsnog een vergunning noodzakelijk is.

Passende beoordeling

Als negatief significante effecten niet zijn uit te sluiten dient een passende beoordeling gedaan te worden. Deze nadere beoordeling moet aantonen of de geplande ingrepen resulteren in significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Hierbij wordt nader ingegaan op de verschillende habitattypen en doelsoorten van een dergelijk gebied. Tevens zal in het onderzoek duidelijk moeten zijn welke mitigerende maatregelen nodig zijn om de effecten weg te nemen. Als deze niet zijn weg te nemen kan een vergunning niet verleend worden tenzij een ADC-toets uitgevoerd kan worden.

ADC-toets

Bij een ADC-toets dient naar een aantal zaken gekeken te worden. Allereerst dient aangetoond te worden dat er geen (A)lternatieven voor de ontwikkeling van toepassing zijn. Daarnaast zal een ontwikkeling moeten voldoen aan (D)wingende redenen van groot openbaar belang. Als laatste moet worden aangetoond dat voor de ontwikkeling het mogelijk is om de negatieve effecten te (C)ompenseren voor het aangetaste Natura 2000-gebied.

Bescherming NNN:

Het Natuur Netwerk Nederland (NNN), wat voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heette, bestaat sinds 1990. De rijksoverheid heeft dit netwerk via het Natuurbeleidsplan (1990) en de Nota Ruimte (2005). Destijds was dit systeem in het leven geroepen om een samenhangend natuurnetwerk te creëren van hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen ter bevordering van de Nederlandse natuur. Momenteel bestaat het NNN uit Natura 2000-gebieden, de vroegere natuurmonumenten en natuurgebieden met een andere status. Deze gebieden zijn onderling verbonden middels ecologische verbindingszones om de migratie van planten- en diersoorten te bevorderen.

Het beleid, beheer en bescherming van deze gebieden ligt sinds 2014 direct bij de provincies. Elke provincie heeft een andere benadering hoe zij met deze gebieden omgaan, wat is vastgelegd in hun provinciale (omgevings) verordeningen. In de praktijk dient voor elk project en/of bestemmingsplan in en/of nabij het NNN bepaald te worden wat voor effecten dit kan hebben. Indien negatieve effecten zijn te verwachten geldt het 'Nee, tenzij-principe'. Dit principe geeft aan dat de wezenlijke kenmerken/waarden van een dergelijk gebied niet (significant) mogen worden aangetast. Indien dit toch plaatsvindt dient middels mitigerende maatregelen en/of een compensatieverplichting de schade te worden weggenomen.

Binnen Limburg is dit beleid vastgelegd in het 'Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014' (hierna: POL). In dit document wordt onderscheid gemaakt tussen Groengroene natuurzone en Bronsgroen Landschapszones. De eerste categorie betreft de rijks-NNN, terwijl de tweede categorie gaat over de provinciale NNN.

In het POL is het 'Nee, tenzij-principe' vastgelegd voor de Goudgroene natuurzone. Voor deze gebieden geldt dat bij negatieve effecten vanwege ingrepen compensatie benodigd is. Dit betreft echter enkel ontwikkelingen die direct effect hebben op het NNN (bijvoorbeeld middels oppervlakteverlies). De externe werking voor ontwikkelingen op de Goudgroene landschapszones is vrijgesteld van beoordeling door de provincie Limburg.

Allereerst dient hierbij te worden nagegaan of er geen 'alternatieven' mogelijk zijn voor het project en/of er redenen van 'groot openbaar belang' zijn, anders mag een ontwikkeling geen doorgang vinden.

De provincie heeft echter voor de Bronsgroene Landschapszones het 'Ja, mits-regime' uitgewerkt, wat afwijkt van het landelijk beleid. In tegenstelling tot de goudgroene gebieden zijn ruimtelijke ontwikkelingen hier wel mogelijk, mits er een groene prestatie tegenover staat. Voor deze gebieden zijn geen redenen van 'zwaarwegend maatschappelijk belang' en 'alternatieven' noodzakelijk.

Voor zowel de Goudgroene natuurzone alsmede de Bronsgroene Landschapszones is er een compensatieverplichting. Deze verplichting geldt wanneer een ontwikkeling negatieve gevolgen heeft voor het NNN en mitigatie geen mogelijkheid is. Compensatie geldt ook wanneer natuurdoelen worden aangetast door versterking. De manier van compenseren is opgenomen in een apart beleidsdocument voor Natuurcompensatie (Beleidsregel en mitigatie en compensatie natuurwaarden van de provincie Limburg d.d. 18 januari 2018).

Bijlage 2 NDFF-Uitdraai

Bijlage 3 Belangrijke NDFF-waarnemingen

Bijlage 4 Foto's plangebied

Bijlage 5 Kaart met beschermde soorten/functionies

Bijlage 6 Kaart met invasieve plantensoorten

Geonius.nl

Geonius is een middelgroot interdisciplinair ingenieursbureau met brede expertise binnen de GWW- en bouwsector. Door onze unieke combinatie van vakkennis op het gebied van wegen, geotechniek, milieu, geodesie, water, ruimtelijke ontwikkeling, landschap, archeologie en ecologie zijn wij goed in staat mee te denken met de klant en projecten zelfstandig uit te voeren. Grenzen tussen de verschillende divisies vervagen, waardoor steeds meer projecten integraal door ons worden uitgevoerd.

Geonius hecht veel waarde aan een informele, positieve bedrijfscultuur, het welzijn van medewerkers en maatschappelijke betrokkenheid.

- Wegen
- Geotechniek
- Milieu
- Geodesie
- Water
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Landschap
- Archeologie
- Ecologie